Presidential Communications Operations Office
Presidential News Desk

TALK TO THE PEOPLE OF PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE

[Aired on 31 August 2021]

PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE: Now, gustong malaman ng taong-bayan 'yung pera nila. Now, if you think that you really want to know the truth how the money is spent, kung may corruption ba, makinig lang ho kayo.

Ngayon, kami by our oath of office, we are mandated to tell the truth. By the nature of our trabaho, talagang obligado kami na magsabi ng totoo even if 'yung totoo makapasira sa amin. Me, in many instances, faults, plenty, and every time I tried to explain to the people bakit ganoon, why I erred in a certain public statement or public gestures kung ano. Sinasabi ko sa inyo ang totoo na ganoon pala.

So ano ang sabihin ko, iyan talaga ang totoo at galing 'yan sa mga departamento ng mga Gabinete tumutulong sa akin. Kasi 'yung report nila, report ko 'yan. Sa batas kasi shadow lang 'yan mga Cabinet members ng presidente kasi hindi ko kaya lahat ang trabaho ko. The Department of Foreign Affairs, hindi naman ako puwedeng magpunta doon araw-araw --- the Department of Labor, Department of DSWD, Department of DILG.

So they work and they show me the result and 'yung mga pera na binibigay ng Congress 'yung sa budget paano nila nigasto at paano nagawa na --- magawa 'yung report na that would make things very clear for everybody especially the Filipino people.

Ngayon, pulitika ngayon mga… Hindi ako namumulitika. Pero huwag ninyong paniwalaan kaagad 'yang sinasabi diyan sa Kongreso lalo na 'yang mga congressman. Puro daldal lang 'yan ang sinabi ko. Wala… Para lang makaporma, para lang makaporma kasi eleksyon na.

Ang hinihingi ko sa taong-bayan 'yung lahat na senador --- ito kung pagbigyan lang ninyo ako --- 'yung lahat ng senador tumatakbo talunin ninyo. Huwag ninyong ibalik sa Senado kasi magdaldal nang magdaldal na rin 'yan at mag-show off, parang magyabang.

Marami 'yan, lalo na itong si Gordon. Makita mo si Gordon sa mga TV pagka-committee hearing niya makita mo maraming mga congressman 'pag roll call. Pero dahan-dahan 'yan mawala kasi si Gordon ang champion noon nanalo sa --- ilang taon ba, anong taon ba 'yon? --- siya ang nanalo sa "talkathon." Champion. Lahat puro daldal. Kanya ang tanong, kanya 'yung sagot, at siya magsabi kung mali ka o hindi. Anak ng…

Ilang beses na 'yan manood kayo, kayong Pilipino matagal na kayo eh nanonood kayo, ganyan si Gordon. Gordon is Gordon. Hindi 'yan si Gordon for the Filipino people. Maniwala ka diyan, puro English lang 'yan. Wala mag… Sabi na magpakulong... Sinong napakulong niya beh sa anomalya ng gobyerno? Sino? At ang malaman lang sabihin Gordon magsalita, magsalita 'yan. Tingnan mo ngayong eleksyon, bigyan 'yan sila 30 minutes, magsalita ng isang oras 'yan. Ganoon 'yan, talkathon nga.

Hindi ko malaman na, you know, I'm sure that kayo bang mga, well, of course, the Filipino people: Have you noticed anything that is right or wrong here? Na nagsasalita 'yung tao, "Ah hindi ganoon..." Tapos, "Ah ito ba, ito ba ay correct?" "Ito ba ay…?" Leading questions, eh dalhin nila 'yung --- bugbugin seven hours. Seven hours bugbugin mo ang tao ng tanong, mawawala talaga 'yan maski ako tanungin mo. Sometimes they do that. I think the last time was about seven hours the longest.

Baligtarin mo para kang German interrogators noon sa Nazi. Baligtarin ka nang baligtarin, "Oh 'di ba ganito 'yan?" Hanggang 'yung pati si Lao natu --- natutulala na. Maski abugado diyan seven hours kanya-kanyang question. Wala namang kahalagahan 'yung mga questions lalo na si Gordon. Siya ang magtanong kaya --- pagka si Gordon na ang magtanong, mawala 'yung mga tao pati 'yung mga senador katabi niya.

Hindi ba ninyo nahalata sa TV siya lang mag-isa? And I'm sure Gordon realizes or have realized it a very long time ago that he has that nasty practice of depriving others of asking questions. But, you know, the guy simply wants to talk and show off to the world that he is a bright boy. Wala mang question 'yan pareho man tayo abugado, pumasa tayo sa bar. Iisa lang naman 'yan.

Pero iba ka adre. Ang advice ko sa iyo magpapayat ka muna para medyo… Nalilipong ako 'pag tinitingnan kita. P***** i**. Huwag mong putulin 'yan ha. Totoo 'yan. Pati 'yung buhok mo ngayon iba na ang hinapay. Lahat kayo pati si Ping iba ang hairdo.

Si Ping naman silang dalawa ni Gordon nag-usap, sabi ni Gordon about Duque resigning, may ganoon na demand to resign, pumasok naman itong si Ping, "'Di ba tayo lang ang puwedeng magpa-resign ng si Duque?" Tama naman si Gordon na, "Hindi maski anybody…?" Ping, anybody can demand your resignation maski na ice cream vendor. Depende na lang kung sasagot ka o hindi, because there will be questions in the days to come na lalabas.
Semento, well, marami pa.

Nagpunta dito 'yung mga kalaban mo, nagbigay rin ng dokumento, so babasahin namin 'yan. Now, ito, itong… Itong star witness ninyo na isa, itong si Acierto. Itong walang-hiya na pulis, wala na, napaalis na. Iyon 'yung g*** na 'yon, magbu-build up siya ng kaso kunwari siya ang magbigay ng dossier, mga report, mga intel ano pero siya lang ang gumagawa, siya mag-isa --- nakita ko ito kay Michael Yang --- siya lang ang kanyang --- siya lang ang nagbibigay ng mga information about Michael Yang. Tapos pino-program na nila because Acierto was one of the top kidnappers dito sa Pilipinas. P***** i** mo. Leche ka. Huwag mo kaming bolahin. Ayan alam na ng buong pulis pera-pera ka lang. Buti't nawala ka na sa pulis.

Iyang report mo nandito oh, kay Michael Yang, isa ka lang. You are the only one reporting against Michael Yang. Well, I'll tell you something, Michael Yang has been in business here in the Philippines for 20 years. Nag-umpisa 'yan dito sa Davao. Pumunta sa akin 'yan, I remember distinctly kasi break 'yun ng command conference. Seated beside me was the officers of the police department of Davao City pati si Isidro Lapeña who is now the Secretary of TESDA.

Iyan, pumasok 'yan doon kasi si Sammy Uy, isang kaibigan ko. Boarder 'yan, family friend, boarder 'yan sa amin noon nag-eskwela pa. Hindi 'yan sabihin mo Intsik-Intsik na kinukunan ko ng pera. You disabuse your mind. Iyan lang ang pagtakhan ninyo. Iyan ang problema

ninyo eh because you are a --- lalo na si Gordon. He is afflicted with Sinophobia. Galit 'yan sa Intsik. Ewan ko, Amerikano kasi eh.

Ngayon, 'yang Michael Yang na 'yan, you know now for 20 years 'yan. Now, ngayon may --- saan 'yung picture? Saan 'yung…? Hindi ko mahanap 'yung… Ito si Michael Yang, kasama negosyante. Ito karam --- ang uban (others) ang karamihan nito pumasok sa bidding sa lahat ng negosyo dito sa Pilipinas. Akala ko ba nagbi --- nag… T*** i**.

Akala ko ba we are inviting investors? That's why I went to China several times to ask them to help us. Investments, iyong pera nila ibuhos nila dito para magkaroon tayo. Now kung kulang, kung wala… Well, 'yang bridge diyan sa [Estrella-Pantaleon] ba 'yan? Iyan libre 'yan, gratis.

Ito 'yung mga Chinese na nandoon 'yan kung nandoon si Xi Jinping. Itong Michael Yang na ito kasama palagi kung makipagkita sa akin si Ambassador, 'yung the previous one? Si Zhao, 'yung na-transfer ngayon sa Indonesia. Oh 'di tawagin natin.

Kaya bakit ako magduda? Bakit ako magsabi na drug lord siya? Si Zhao 'pag nagpunta ng Davao, doon natutulog sa bahay niya. Si Zhao… Alam mo Zhao is a colonel of the PLA. Doble 'yan sila, military pati… Dito, mag-resign --- ah mag-retire ka o mag-resign ka. Doon… G***hin mo kaya 'yan? Magpayag kaya 'yan?

Iyang Acierto na 'yan… Well, for all you know, ikaw sinusundan ka na. Baka balang-araw --- alam mo maraming project ang Intsik dito. Ganoon...

Matagal na 'yan. Ang una lang niya 'yung cellphone na ano, lahat sa palengke. Kaya sa Davao ang unang pinakamarami pati ice cream vendor nakapag-text na maski saan, maski 'yang mga bugoy diyan sa ano kasi consignment tapos dahan-dahan bayad. Diyan 'yan siya nag-umpisa. After three years, nag-expand. Iyong tindahan niya halos kalahati --- kalahating bloke na. Oh kalahating bloke sa China Town. Department store niya 'yan. Tapos magpunta ako sa China, pinapakilala ako nitong mga 'to at lahat.

At ito, hindi ito kung totoo, bubulungan kami ng Chinese intelligence na, "Huwag 'yan. Huwag ninyong i-ano 'yan, ipapasok o do not allow him to…" Kasi kaibigan ako ng China, sasabihin sa akin ang totoo. Kaya hindi makakapasok 'yang mga 'yan kung sabihin ninyo na nagdodroga kasi itong unang pagsabi niya, "Magnegosyo ako sa dito sa Davao…" sa… Ang sagot ko sa kanya --- nandiyan si Isidro Lapeña, Colonel Lapeña noon, Chief of Police sa Davao --- sabi ko, "Huwag kang pumasok sa droga kasi ibabaon kita nang buhay." Kaya namutla ito. Sabi niya, "Hindi, ano…" Hindi makasalita eh. Ngayon marunong na magsalita. "Ako, ako kilala man doon si Duterte kaya siya na lang ang magsabi ng totoo kung sino ako."

Twenty years, tanungin mo mga taga-Davao. Tanungin ninyo ang mga taga-Davao ang tindahan niya pati sino 'yan. Bakit ka magsabi na kidnapper? Anak ng jueteng, sidekick ni Zhao 'yang panahon na 'yon. Tanungin ninyo si Zhao. Magpayag kaya 'yan ang matalo mo?

Ang China ang nakikinig sa kanila nila Acierto. Hindi sila nakikinig dito sa mga ano. Pinapakinggan kayo lahat ng China. Pinapakinggan din kayo ng Amerikano, Russia, lahat. Pero huwag kamo sabihin mo na umasa ka.

Alam ko lang, sinerbatohan na ako. Marami kayong Chinese na kinidnap (kidnap) na pinatay, na binigay na ang pera, ganoon pa rin. Iyan ang masaklap ninyo, Acierto. Binigyan na ng pera, ransom money, patay pa rin. So ‘yan si Michael Yang.

Maunahan ko na lang. Sabihin naman ni Secretary Duque. Itong --- itong… Ang una si Secretary Bello sa Labor. Then magsalita ako sandali, then next, para ito maintindihan ninyo. Itong imbestigasyon ng ano, ng Congress, dalawa ito magkahiwalay. Iyong unspent finilag (flag) sila ng ano na bakit hanggang ngayon nandiyan pa ‘yung pera, hindi pa naubos, hindi pa ninyo nagastos? Iba ‘yun.

Ito namang isang --- ‘yung procurement ng DBM. Ngayon eh bakit DBM ay dapat DOH ‘yan? Eh mag si… Pero sabihin ko sa iyo hindi nila kaya magbili ng ganoon karami na libo tapos walang milyon. I mean, libo ang mask, shield. Billion ‘yun. Provided buong Pilipinas binibigyan noon. Binibigay ng gobyerno.

Siya na ang mag-explain further but I will read it after the report of Bebot Bello and after the report of Secretary Duque. Magsingit ako. Babasahin ko lang.

Ladies and gentlemen, the… Si Bebot raw, Bebot is kasama ko sa dormitoryo, si Dulay, magkaharap kami. I have known Bello for several years. Pumunta rin ito ng Davao kasi ‘yung asawa niya taga-Davao at nagtrabaho rin doon sa city hall sa panahon ng father-in-law niya.

Bebot is clean. Kilala kami, kilala ko ‘yung bituka niya. So hindi ako --- hindi ako nagkakampanya, pero kung baka feel ninyo, Ilokano ito. Itong Gabinete ko puro Ilokano na ‘to. Itong mga military, lahat – Lorenzana, Ilokano, puro ‘yan sila --- TESDA, Ilokano; Housing, Ilokano.

Eh kasi puro sundalo kasi gusto ko sundalo kasi ‘pag utusan mo, gagawin, may resulta. At ‘yung rul --- ‘yung sabihin mo, utusan mo, “Ito ang gusto kong resulta,” ginagawa at mabilis. Iyan ang gusto ko at mabilis.

Kagaya noon, “Ano ba ang ano, ang gobyerno, wala kayong ginagawa ang bawal, ano ba ito serbisyo? Ngayon mabilis na, tapos bilisan ang medicine… Ako ang nag-utos kay Duque, noong nag --- nag ---- nag-ano kami, hindi dito, may Cabinet meeting kami niyan, ginanoon ko ‘yung kamay ko, mahilig ako magganoon eh, “I want it done immediately.”

Sabi ko sa kanya, “Huwag mo --- it’s not one day --- one month, two months, it’s one day, two days ka lang.” Ako ang nagsabi sa kanya, “I am sure…” Ito ‘yung words ko, review-hin ninyo ‘yung tape, “I am sure there is a law which would exempt you from bidding.” Hindi na kailangan mag-bidding, mamadalian ‘to, pandemic eh.

Lahat tayo nakatago sa bahay. So ang minabuti ni Duque, nag-bidding pa rin. Pero nag-bidding na, ibig sabihin ‘yung pinakababa… T*** i**. Ganoon rin ang istorya, marami pa ring daldal. Susmaryosep. Para lang makakita ng panahon na --- na Ping, isa ‘yan. Itong si Gordon, ito hindi magpa --- magpalugi ‘yan.

Well, ngayon, si Imee. Medyo kasi ‘yang si Imee, ganito ang laro niyan eh, pinupuntahan niya si Mayor Sa --- Duterte sa Davao hoping na magtakbong --- kung magtakbo ‘yun, siya ang maging bise. Eh hindi naman tatakbo, sabi niya. Sabi ni Mayor Dut --- Sara Duterte eh hindi siya magtakbo. Eh ‘di sabi ko magtakbo ako ng vice president. Bakit? Walang

oposisyon eh. Hindi man manalo ‘yang oposisyon na ‘yan. Sigurado ako, ‘yung Otso Diretso, ulit na naman ‘yun. Walang ipinakita sa Pilipinas eh.

Pati ‘yung bidding --- bidding ng mga protective gear. Protective gear ba ‘yun? *[Sec. Duque: PPEs, sir. PPEs.]* PPE, protective gear. Nagbili na ang past administration niyan. Hindi pa kasing kasagsagan ng academ --- ah ng pandemic.

They bought it at 3,000 plus. Atin, dito, we bought it something like one --- one? *[Sec. Duque: 1,700, sir. 1,700.]* 1,700 lang ang bili natin. Itong last administration, nandiyan ‘yung papel hanggang ngayon, COA, hindi kayo nagtaka na noong administrasyon nung dumaan nagbili 3,000, 3,500? Ito binili 1,700. Bidding ba ‘yun?

DOH SECRETARY FRANCISCO DUQUE III: Yes, sir. PS-DBM po ang bumili at 1,700 thereabouts through a negotiated mode of procurement, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Which is allowed by law. Pagka madalian kasi ‘yang bidding 30 days. Alam mo ito, gagalaw itong gobyerno, ang tagal ng lamesa dadaanan niyan. Kaya sabi ko “go to negotiated contracts.” Ako ang nag-utos. Ako ‘yung ipakulong nila.

Pero tingnan mo naman ang presyo, wala pa masyadong, I said, kasagsagan ng pandemya, 3,500 ‘yung kanila, ‘yung nag-iingay. Itong gobyerno na ito, bumili 1,700.

Ngayon, kayong mga Pilipino, sinasabi ko mag --- mag-isip kayo. Kung itong mga --- itong mga ito babalik sa ano, my suggestion is: Mag, mag, mag --- hindi kailangan galing sa partido ko o susuportahan ko. Not necessarily na ako mismo ang mag… Kayo pero ‘yang…

Iyang Gordon na ‘yan alisin na ninyo ‘yan sa ano, pa --- hindi naman… Pahinga ka na lang at magturo ka na lang ng ano voice and diction, pati grammar, pati how to --- how not --- ah how to talk and not be understood at all.

Ladies and gentlemen, I present Secretary Bello to make his report.

DOLE SECRETARY SILVESTRE BELLO III: Thank you, Mr. President, Senator Bong Go, Executive Secretary…

PRESIDENT DUTERTE: Bot, ilakas --- ilapit mo ‘yang ano mo. Hindi ka marinig sa Isabela.

SEC. BELLO: *[laughs]* Thank you. Executive Secretary Medialdea, mga kasamahan ko sa Gabinete, mga minamahal kong kababayan, magandang gabi po sa inyong lahat.

Payagan niyo po na aking ibahagi ang bunga ng aming pagsisikap, ang serbisyong DOLE, disenteng trabaho para sa manggagawang Pilipino.

Mr. President, bago ang inyong administrasyon, ang pinakamababang unemployment rate na natamo ay 6.3 percent noong 2015, habang ang pinakamababang underemployment rate ay 18.4 percent noong 2014.

Pagpasok ng inyong administrasyon, nakamit natin ang pinakamababang lebel ng unemployment rate of 5.1 percent at underemployment rate of 14 percent. Nadale lang po tayo noong pandemya noong Marso 2020, Mr. President. Ganunpaman ay unti-unti na nating

nababawi ang mababang unemployment at underemployment rates. Ito po ay bunga ng inyong suporta sa mga programa at proyekto para sa mga manggagawa sa pamamagitan ng mas pinalaking pondo sa nakaraang limang taon.

Ang kasalukuyang administrasyon, Mr. President ay tumaas ang pondo ng DOLE by 142.8 percent. Samantalang tumaas naman ng 545 percent ang pondo ng TUPAD at GIP. Ang GIP po means, Government Internship Program, at 'yung TUPAD po is Tulong sa Paghanapbuhay Para sa mga Disadvantaged workers. Ito po ay para mas matulungan ang mas maraming manggagawa.

Mr. President, malinaw ang hangarin ng DOLE na magkaroon ng mga oportunidad ng disenteng trabaho dito sa bansa. Ngunit kung ang nais ng ating mga kababayan ang mangibang bansa, handa naman ang DOLE na bigyan sila ng sapat na proteksyon mula sa kanilang pag-alis hanggang pagbalik sa ating bansa.

Ating sinisiguro na maayos ang kanilang mga dokumento, kaya, Mr. President, under your term itinayo natin ang 18 one-stop shop service centers for OFWs sa iba't ibang bahagi ng bansa upang mapabilis ang pagpoproseso ng mga papeles ng ating mga kababayan.

Pinaigting din ang kampanya laban sa illegal recruitment kaya nagkaroon ng 32 convictions for illegal recruitment. Mr. President…

PRESIDENT DUTERTE: Bot, Bot, sandali. Itong --- ito bang illegal recruitment. This is a widespread crime committed by different people. At marami akong --- well, tayo nakita natin 'yung mga victims na kawawa na dumating sa ibang bayan parang natulala, hindi nila malaman kung paano nangyari 'yan. And to think that they had to sell their land, borrow, beg, borrow carabao sa mga rural areas.

I would need a stronger --- itong sa recruitment --- whether it's manpower or a --- a very strong police punitive action. Alam mo sa totoo lang, Bot, gusto kong patayin 'tong mga 'to kung --- kung mapatay ko lang sa ginagawa nilang --- sa kapwa tao nila, mawalaan na ng pera, magpunta pa ng bayan, makulong doon kasi illegal eh, fake, falsified, fraud na hindi naman nila kasalanan.

So parang masakit masyado ako every time may… Gusto kong --- ako, sa totoo lang gusto kong umupo diyan sa opisina mo sa illegal recruitment. Ako mismo ang magpatakbo kasi itong mga walang-hiya talaga 'to. Iyong iba naaareglo because they have the money, they have earned so much money throughout these years that kung may masabit sila, bail, although it is non-bailable.

Kaya 'yung iba --- well, they managed to… Alam mo how --- how --- how fractured this government is. I must admit, it is fractured. If we cannot help one single fraud committed against a citizen, fractured ka na. So hindi na kailangan na thousands talaga ang maapektuhan. Pero kindly do something about… Gusto kong mag-ano, mag --- mag-create ng office at mag --- maggawa ng isang unit ng PNP. Tingnan mo 'yung ma-vet nang husto, matingnan iyong mga…

Marami kasi sa PNP ngayon is medyo may kalokohan talaga na maisip. So, pero wa --- hindi, kakaunti lang 'yan pero alam mo na baka it would --- instead of, you know, making it pleasant, it would be far worse than what it is now. Gusto kong mag-create ng --- nandito

man si Secretary Año --- gusto kong mag-create ng Anti-Illegal Task Force, diyan mismo sa…

SEC. BELLO: Mr. President, right now there is a task force on illegal recruitment, and it is headed by the Department of Justice with DILG, DOH and DOLE, being members of the task force, including the, I think, with the PNP.

PRESIDENT DUTERTE: Masyadong circuitous 'yan, Bot. Either throw it to the police, ideally it should be CIDG or NBI, or para talagang ma-focus, mag-create ako ng… I will request Secretary Año to assign 'yung --- maraming bago eh na I give them about two months of lectures and training about labor laws and about crime, how to ano lang, the law of arrest, search and seizure lang naman 'yan eh. Iyan lang naman ang ano nila, the law of arrest, search and seizure. Iyan lang ang kailangan ng pulis, wala ng iba. And I would be glad to --- kasi nag-lecturer ako noon sa Police Academy sa Davao. If you can arrange one day kung ma-constitute na sila, and I will give the same lecture, about half a day so that preparado sila, hindi sila takot.

Alam mo, may isang araw may pulis na from dito sa Maynila. Gusto niya na maglipat sa headquarters sa Crame. Sabi ko, "Bakit? Bakit gusto mong…? Hindi ka na ba kuntento sa trabaho mo na 'yan?" Ayaw ko, lalo na 'yung bata pa, ayaw ko --- gusto mong assignment na ano. Magpakatanda muna kayo sa SAF o ganoon. Ayaw ko 'yung easy life kaagad, bagong pasok.

Sabi niya, "Sir, marami kasi kaming operations. Tapos, alam mo, sir, okay lang 'yan, pero pagka mawala ka na baka habulin kami." Kasi may CHR talaga nakabuntot palagi sa mga g***. So that's a problem. But, you know, 'yung Human Rights must be there. I agree that they have to protect the human rights of the innocents, 'yung mga innocents. But 'yung mga guilty, eh sus.

If you can create, you just confer with --- 'yang parang medyo malaki kaunti and we can provide them with the logistics, sasakyan, and they can always go to the --- for intelligence purposes, puwede man silang kumuha, maghanap sila ng tulong diyan sa iyang --- alam mo na kung anong klaseng tulong makuha nila diyan.

So you fortify the anti-illegal task force unit. Okay na 'yung iba. But I want 'yung may mag-ano 'pag may mag-report, follow up kaagad pulis. Tapos, alam mo sa totoo lang, itong --- itong wala itong mga kaluluwa eh. Kaya sige lang. Alam mo, marunong ang Diyos eh. Maaabutan rin kayo sa mga a***** kayo. Thank you.

SEC. BELLO: Thank you, Mr. President. We will ano, we will ask the support of Secretary Ed.

And then in 2018, Mr. President, we established 'yung OFW Bank. Ito 'yung bangko para sa mga OFWs.

Mr. President, habang nasa ibang bansa ang mga OFWs, patuloy natin silang binibigyan ng proteksyon sa pamamagitan ng mga nilagdaang bilateral labor agreements at ASEAN consensus on the protection and promotion of the rights of migrant workers na nagsasaad ng mga tamang kondisyon for employments para sa ating mga OFWs.

Patuloy din ang mga serbisyong binibigay ng ating mga Philippine Overseas Labor Office, POLOs for short. Sa inyong pamumuno, Mr. President, ay nabuksan ang karagdagang POLOs sa Germany, sa New Zealand, sa Osaka, Los Angeles, Morocco, at Czech Republic. Bago po matapos ang inyong termino, Mr. President, inaasahan ko po na mabuksan pa ng karagdagang POLOs sa Thailand, sa Beijing, Shanghai, Shenzhen, Russia, and Mexico.

Sa kanilang pagbabalik, Mr. President, nakahanda naman ang ating pinalawak na reintegration program kung saan nabibigyan natin sila ng pangkabuhayan at oportunidad sa trabaho. Sa panahon ng inyong administration, nakapagbigay po tayo ng calamity assistance sa 301,943 OFW families na mga biktima ng bagyo, lindol, volcanic eruption, at kasama na rin ang Marawi siege.

Mr. President, alinsunod sa inyong utos na wakasan ang endo, agad pinaigting ng DOLE ang pagpapatupad ng mga labor standards at occupational safety and health standards kasama na ang karapatan ng mga manggagawa sa kanilang constitutional security of tenure.

Mahigit 379,000 na kompanya sa buong bansa ang na-inspect ng DOLE na nag-resulta sa regularization ng mahigit 631,000 workers. Malaking tulong po dito ang dagdag na mga 710 labor inspectors because of you, Mr. President. Maraming salamat po.

Patuloy na sinisiguro ng DOLE ang mabilis na pagresolba ng mga labor disputes. Sa kabuuan, naresolba natin ang mahigit na 540,000 cases pabor sa 2,174,000 na manggagawa na may halagang mahigit 99 billion in awards.

Tumaas din ang sahod ng mga manggagawa sa pribadong sektor by 17 pesos to 39.5 pesos. At ang mga kasambahay mula 500 to 2,000 bunga ng mga nailabas na wage orders ng Department of Labor.

Upang masiguro na ang mga kabataan ay handa sa pagsabak sa trabaho, nagbigay po ng kasanayan, internship, at temporary employment ang DOLE. Pinalakas din po ng DOLE ang kapasidad ng Public Employment Service Office, PESO for short, upang makapagbigay ng mas magandang serbisyo sa ating mga job seekers. Dahil dito, mayroong 1,398,000 job seekers ang nakahanap ng trabaho sa tulong ng PESOs.

Upang bigyang ng proteksyon ang mga manggagawa laban sa kawalan ng hanapbuhay at kita, lalo na sa panahon ng krisis, ang DOLE ay nagbigay ng pangkabuhayan at emergency employment. Simula noong 2016, Mr. President, nakapagbigay na tayo ng livelihood assistance sa 434,493 beneficiaries at emergency employment or TUPAD sa 5,427,000 na manggagawa.

Isa din po ang DOLE sa mga ahensya ng gobyerno na naghatid ng tulog sa ating mga kababayan na sinalanta ng iba't ibang kalamidad mula sa bagyo, baha, lindol, giyera, at pagsabog ng bulkan, naihatid po natin ang ating mga serbisyo sa ating mga kababayang Pilipino.

Upang matugunan ang ibang pangangailangan ng mga manggagawa, minarapat ng aming kagawaran na ilapit ang aming serbisyo at programa sa pamamagitan ng DOLE Hotline 1349, OFW Command Center, DOLE Command Center, at ang 72-hour policy na inyong inutos, Mr. President.

Dahil sa mahusay na serbisyo publiko, nabigyan tayo ng pagkilala bilang Freedom of Information Champion at Freedom of Information Hall of Famer noong year 2020. At sa nakaraang dalawang sunod na taon, unqualified po ang nakuha nating audit opinion sa COA.

Maliban sa mga naunang nabanggit, tinugunan din ng kagawaran ang pangmatagalang reporma sa pamamagitan ng mga bagong batas. Sa administrasyong ito, hindi bababa sa sampung mahahalagang batas sa paggawa ng Kongreso at inaprubahan ninyo --- inaprubahan niyo po, Mr. President.

Kabilang dito ang Expanded Maternity Act. Dito po 'yung nagtaas ng maternity leave from 60 days to 105 days up to 130 days, Mr. President. At dito maganda, Mr. President, kasi dati ang maternity leave is only applicable to a maximum of five children. Under this Expanded Maternity Act, Mr. President, kahit ilan na ang anak mo, entitled ka na sa maternity leave. Kasama po diyan, Mr. President, ang Occupational Safety and Health Law at ang Telecommuting Act na lubos na nakakatulong ngayon sa panahon ng pandemya.

Upang tulungan ang mga manggagawang apektado ng COVID-19, ipinatupad po ng DOLE ang CAMP, ito 'yung COVID-19 Adjustment Measures Program; TUPAD, Tulong Panghanapbuhay Sa Mga Disadvantaged; AKAP o 'yung Abot Kamay sa Pagtulong sa OFW; at ang Tabang OFW bilang bahagi ng Social Amelioration Program ng pamahalaan sa ilalim ng Bayanihan 1 and Bayanihan 2.

Namahagi po ang DOLE ng P5,000 bilang one-time na tulong pinansyal sa 2,085,000 apektadong manggagawa sa mga pribadong kompanya kasama na rito ang nasa industriya ng turismo at sektor ng edukasyon. Nasa 10,453,000,000 ang kabuuang halaga ang naipamahagi as of July 12, 2021.

Nabigyan din ng hanapbuhay ang mahigit 1,300,000 na manggagawang impormal, katumbas ng halagang 6.8 billion as of June 30, 2021. Natulungan din po natin ang MMDA at ang mga lokal na pamahalaan sa NCR para po makapag-hire ng mga contact tracers.

Sa ilalim ng AKAP, namahagi ang DOLE ng 10 pesos --- ah P10,000 or US$20 --- US$200 na tulong pinansyal sa 536,764 displaced OFWs na umabot na sa halagang 5,441,000,000 as of July 2021.

Sa pamamagitan ng OWWA ay natulungang makauwi under the repatriation program, Mr. President, at nabigyan ng tulong pinansyal, pagkain, accommodation, at transportation papunta sa kani-kanilang probinsiya ang 665,339 na apektadong OFWs. Ginugol po natin dito ang 18,600,000,000 na ibinigay ninyo.

Sa pakikipag-ugnayan sa iba-ibang ahensya, Mr. President, natulungan rin natin na maiuwi ang 896 OFW remains kasama na ito --- iyong namatay na 350 mula sa Kingdom of Saudi Arabia.

Mahal na Pangulo, sa isang Cabinet meeting, ewan ko kung matandaan ninyo while Chairman Popoy de Vera and I were talking, you asked us kung paano natin matulungan 'yung mga anak ng mga OFWs. And without our asking it, Mr. President, you gave us 1 billion --- 1 billion as scholarship assistance sa mga anak ng mga OFW na na-displace because of the pandemic.

Dito, Mr. President, we were able to assist 19,325 na anak ng mga OFW na na-displace because of the pandemic.

PRESIDENT DUTERTE: Bot, let me interrupt you. Ito ba 'yung tulong sa mga bata, what --- iyong 1 billion was enough to help all of the children ng OFW?

SEC. BELLO: Kulang pa, Mr. President, pero iyon na ang sinabi ko 'yung sinabi ko na nakatulong tayo ng 19,000 plus, Mr. President. Ito 'yung mga college student na anak ng mga OFWs.

PRESIDENT DUTERTE: Okay. Mga anak lang ng OFW? Okay. Kung talagang tutulong lang naman tayo, todohin na natin. If I will give you mga 3 billion, would you think that it would make a difference in the number of students of OFWs now enrolled in schools?

SEC. BELLO: Malaking tulong 'yun, Mr. President, kung allotted 3 billion.

PRESIDENT DUTERTE: Okay, I'd look for the money. Iyan, 'yang katabi mo si --- si Executive Secretary, mabigay ba natin 'yan?

EXECUTIVE SECRETARY SALVADOR MEDIALDEA: We will inquire from the DBM po.

PRESIDENT DUTERTE: Maghanap ka para matulungan, nakakaawa eh.

EXECUTIVE SECRETARY MEDIALDEA: We will do that, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: At saka 'yung --- tama 'yun, iyong para na hindi na mag-ano 'yung iba, mahinto ang pag-aaral, ayan papasok na kung ano-anong --- anong istilo sa buhay.

So if you make it about 3 billion, I think marami na 'yang matulungan sa public schools, minimal lang naman ang gastos diyan. And those who are in college, well, you can use the 3 billion, paikutin mo sa kanilang lahat and kung if need be, kung kulang, then we will increase the amount in time. Over time we will see how it develops. We have to get the results also.

Only those that are studying na may puso mag-aral. Iyong mga hindi --- ayaw mag-aral, tapos sige lang kayo enroll nang enroll, ay imo-monitor ko kayo. Huwag na kayong mag-aral, gawain na ninyo ano gusto ninyo sa buhay. But I will try to go as far as 3 billion in the --- in God willing another time so that we can make an impact on the --- 'yung hardships of the OFW. Salamat.

SEC. BELLO: Thank you very much, Mr. President. Malaking tulong 'yan po sa mga college student ng mga OFWs who were displaced because of COVID-19.

Ngayon, Mr. President, ito 'yung mga sinasabi nung natulungan natin, lubos na nagpapasalamat ang ating mga kababayan tulad ni Ms. Candy Nase na naging TUPAD beneficiary, si Ms. Carmelita [Wi?] ng Grand Astoria Hotel na nabigyan ng CAMP tourism assistance ang kanilang mga manggagawa, and Mr. Rey Ferrer na dating OFW na nakatanggap ng 10,000 as DOLE AKAP. We also have Ms. Gloria Mae [Cumat?] OFW dependent na nabigyan, ito na po 'yung galing sa inyo, Mr. President, na 1 billion, nabigyan ng educational assistance sa halagang 30,000 under the TABANG OFW.

At napakarami pang mga OFWs ang na-repatriate dahil sa iba't ibang panig ng mundo at malaki po ang kanilang pasasalamat sa inyo.

PRESIDENT DUTERTE: Bot, is there a follow-up of a monitor made by your department itong mga natulungan at gustong magkakaroon ng, well, a capital so to 'yung binibigay natin? Mayroon kayong ano diyan --- mayroon kayo --- do you have a follow-up study or whatever that would make sure that the money is not...? What I'm saying is that the money is not --- ang pera hindi na wasted --- ang Tagalog ko limitado.

SEC. BELLO: Ah, Mr. President...

PRESIDENT DUTERTE: Hindi nasayang...

SEC. BELLO: …aside from this ano --- this TABANG OFW Fund na nabigay ninyo, mayroon talagang reintegration program ang OWWA. Ito naman ay kabuhayan --- pangkabuhayan, Mr. President. At saka by the way, Mr. President, I'd like to inform you na lahat ng mga OFW members ay entitled to a scholarship certificate ng kanilang anak. Mayroon silang 10,000 a year for their children, mga --- lahat ng mga OFW, 'yung mga active OFW members, Mr. President. Iyan po.

PRESIDENT DUTERTE: I'm happy to hear it.

SEC. BELLO: Mahal na Pangulo, ipinatayo --- ito po, Mr. President, ipinatayo natin ang kauna-unahang OFW Hospital and Diagnostic Center sa bansa. Sa pagtutulungan ng lokal na pamahalaan ng Pampanga, ang private sector kagaya ng Bloomberry Foundation, PAGCOR, DOH, and DOLE, inaasahan po namin na matatapos ang construction bago matapos ang taon at maging fully operational bago matapos ang inyong pamumuno, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Bot, do you have the money to --- do you have the money to set up this center pati 'yung mga equipment and all? Those are the ones that would be very expensive. Iyong 'yung mga sa loob ng ospital ang medyo magastos: MRI, CT scan, and all of those things that --- that iyong mga bagay na para makatulong sa pag-diagnose ng isang pasyente or isang OFW na pumunta doon.

I guess that ang pupunta naman doon talaga 'yung those who will take parang refuge diyan ay 'yung may mga sakit. Tanungin kita, is that hospital only good for OFW?

SEC. BELLO: Yes, Mr. President, and their dependents kasama ang pamilya nila, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Not open to the general public? I mean if you are not an OFW, for example, if you are a policeman, can you go there and...?

SEC. BELLO: You will be allowed, Mr. President, kaya lang hindi libre. For the information, Mr. President, itong hospital na ito, ang nag-donate ng lupa worth 500 million ay ang Provincial Government of Pampanga. Iyong cost nung building, Mr. President, was donated by Bloomberry worth 600 million and --- 600 million pesos, Mr. President. Tapos ang PAGCOR naman nagbigay ng 200 million for the medical equipment. Nagtulungan po dito ang DOH, Mr. President, siyempre sila ang may expertise on medical ano matters.

PRESIDENT DUTERTE: DOH cannot forever be supplying. Hospital --- 'yung hospital equipment kasi they are overstretched now sa pandemic and I'm sure that kung may maitulong man sila, kaunti siguro but I do not think the Department of Health has the resources to even to contribute na malaki.

Iyong maitulong lang siguro and, of course, the technical know-how, that would be under the Department of DOH. Pero sa ano, sa pera, medyo hirap ngayon ang DOH kasi sa pandemic.

SEC. BELLO: Mr. President, regarding the medical equipment and --- nagbigay po ang PAGCOR ng 200 million. Nasa amin na 'yung pera, Mr. President, kaya lang hindi namin magamit pa. We cannot conduct a --- 'yung bidding because we don't have the executive --- we are --- we submitted to you, Mr. President, a proposed executive order to create that hospital, official hospital, OFW hospital. And there is a bill already pending in Congress for the creation of that OFW hospital.

I'd like to tell you something and I'd like to tell the public. Alam ba ninyo na halos lahat ng ahensya ng gobyerno, the executive department, may flagging? Hindi lang 'yang City Health mo, pati kay… Iyong sa kay Greg Honasan na-flag, si Secretary Galvez nag-flag, siguro ang si ano, si Secretary Bautista na-flag. *[Official: inaudible]* Ha? Kaya nga.

Ngayon ang gusto kong tanong nito sa mga ano, mga senador, bakit hindi ninyo imbestigahan lahat? Lahat na na na-flag. Marami ang na-flag, hindi lang ang DOH. Kaya lang ang DOH high-profile because of the COVID situation.

Pero kung walang COVID, hindi ma-highlight 'yan. At saka alam mo sa totoo lang, Secretary Duque, I would not sit beside you now kung alam ko na may kalokohan ka. We will discuss this, I said, into one. Iyong iyo 'yung unspent 63 billions?

SEC. DUQUE: Yes, sir. Part of it, sir, 11.8 billion.

PRESIDENT DUTERTE: Oh, 11.8 billion. Iyon ang nirereklamo ng mga senador bakit hindi nagamit. At 'yung isang imbestigasyon naman, 'yung sa procurement. Ibahin natin ito mamaya.

So ito lang ang sinasabi ko, ilan 'yang --- 'yang… Mag-bidding ka, Bot, bantay ka diyan, ma-flag ka na naman. So you are a flag carrier of this government. Lahat fina-flag. Ang proble…

You know, ganito sana ang maganda. This is just a suggestion to government, to the Ombudsman, to COA, na I respectfully suggest na 'yung preliminary investigation, 'yung resulta, especially the exit conference --- 'di ba mayroon niyan? I'm sure you know that, lahat tayo dumaan diyan eh --- kung maganda naman na hindi naman na ano, it should be kept not sub rosa but hindi na ipalabas sa media and… Alam mo na mahilig, "Oh ito, paputukin mo 'to." Ganoon eh. So maaari lang na hindi --- hindi na nila mai-ano, ang final result na lang.

Kasi kagaya nitong ni Secretary Duque, may --- ginugulo ninyo ang tao, nagtatrabaho. Tapos ang reklamo lang ninyo hindi nagastos. Huwag mo siyang pakialaman. Iyan ang --- do not run… I'm telling these senators now: Do not run the departments. Huwag kayong mag-

imbestiga na kayo-kayo lang magsabi ng ganoon, ganito, ganito. You would like to run government, the departments the way you want it? Or is it because you want the publicity?

Marami eh. Maraming na-flag. There are about almost everybody na-flag. So ‘yan ang ano. Namimili eh. Ma --- bakit ba si Secretary Galvez na-flag ka rin?

NTF COVID-19 CHIEF IMPLEMENTER AND VACCINE CZAR CARLITO GALVEZ JR.: Yes, sir, 1.4 million lang sir. Though unqualified, sir, ‘yung ano, unqualified ‘yung report pero binago ng Rappler ‘yung ano, ‘yung ano, sir, ‘yung report.

PRESIDENT DUTERTE: Ah basta dumating diyan, basta bitawan sa media, talagang sisirain ka. Iyan ang… Someday, kung kayo… Alam mo, marami ring nademanda sa COA. Karamihan niyan bribery and falsification na kung may tulungan sila na isang government ano treasurer, auditor, tuturuan nila ‘yan kung paano gawin para malusot. So not everybody here is really without sin. Ganoon ‘yan.

So dapat ‘yung kanila, iyon ‘yung mga kaso sa ano sa Ombudsman, dapat i-publish din. But there’s a law which says that you cannot do that and we should respect that because that is for everybody.

But kayo, on your own, why don’t you publish the number of criminal cases filed against employees of the auditing office, itong GAO – General Auditing Office involving corruption also? Mas masahol ‘yang ano kasi --- eh bribery eh. Tinutulungan pa ninyo mag-falsify, mag-fraud.

Lahat tayo dito. Kaya ‘yung kung flag-flag lang, sabihin ko sa mga --- itong si Senator Gordon, adre, paki-flag na lahat at imbestigahan mo. Tingnan natin kung may panahon ka pa mag-exercise. My advice to you is to reduce your… Ako ang nabibigatan --- biga --- nabibigatan sa iyong magtingin ako.

Tapos na, Bot? Sige, go ahead.

SEC. BELLO: Mr. President, makikita po ninyo sa larawan ang kasalukuyang construction ng OFW hospital. Naendorso na po namin sa Kongreso at Senado ang panukalang batas para sa OFW hospital.

Samantala, kagaya nang nasabi ko kanina, Mr. President, nagsumite po na din kami ng panukalang executive order sa pagtatayo ng OFW hospital para ma-start na namin ‘yung bidding nung medical equipment, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Do you need a budget for that? Do you need money from government? From a new --- an entirely new budget?

SEC. BELLO: Wala, wala. Iyong budget na kakailanganin natin for the OFWs, the operational budget, ‘yung magtatrabaho po diyan, Mr. President. Pero ‘yung ---

PRESIDENT DUTERTE: Iyong ---

SEC. BELLO: --- sa construction, wala po, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Ah, okay.

SEC. BELLO: Pati 'yung equipment binigay ng PAGCOR 'yung 200 million, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Gratis?

SEC. BELLO: Opo.

PRESIDENT DUTERTE: Thank you. Maganda.

SEC. BELLO: Atin pong pinagtutuunan ng pansin ang mahalagang kontribusyon ng ating mga healthcare workers kaya't atin pong iminungkahi na maging prayoridad o kaya may masertipikahang bilang urgent measure ang mga panukalang batas para sa mga healthcare workers sa pribadong sektor.

Mr. President, sa paglagda po ninyo ng Executive Order No. 140, 2021, Adopting the National Employment Recovery Strategy and Reinforcing Job-Generating Programs through the NERS Task Force, katuwang ang Employers Confederation of the Philippines ay naglunsad ng reform, rebound, and recover 1 million jobs sa nalalabing apat na buwan ng 2021.

Pangunahing hiling ng private sector, Mr. President, na matulungan ang kanilang mga manggagawa na mabakunahan agad. Kaya kami po ay nagpapasalamat kay Secretary Galvez, our vaccination --- vaccine czar ng Task Force against COVID --- sa pagtugon niya sa aming kahilingan na maglaan ng paunang 452,000 vaccine sa hanay ng mga manggagawa sa construction and manufacturing sectors. Susi po sa ligtas na pagbubukas ng ekonomiya ay ang ligtas na pagawaan, malusog na manggagawa at mamamayan.

Bago po ako magtapos, Mr. President, nais ko pong sabihin sa inyo na nakamit natin ang pangkalahatang industrial peace sa kabila ng mga hamon ng panahon. Ating pamana ay disenteng trabaho para sa lahat.

Iyan lamang po, mahal na Pangulo. At ngayong Araw ng mga Bayani, kami po ay nagpupugay sa mga bagong bayaning OFWs at sa lahat ng magigiting --- magigiting na manggagawa, Pilipinong manggagawa.

Maraming salamat po sa inyo, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Second the motion ako doon sa pagpuri mo sa ating mga kababayan na naghihirap sa labas para matulungan ang pamilya nila at matulungan ang bayan.

I don't know if I will read this. Can you wait, Secretary Duque? Tutal itong programa na ito hati-hati man 'to eh.

The highest single COVID-19 tally. August 30, today, the Philippines recorded its highest single-day COVID tally since the pandemic at more than 22,000 new cases. Anak ng…

Whether the rise in the number of cases due to the Delta variant or not, we need to recalibrate our response.

Although we have seen the positive effect of the recent ECQ in NCR, which lowered the reproduction rate --- humina ang hawaan of the virus --- we are also evaluating whether granular or localized lockdowns would work best in our current situation.

Kailangan pag-aralan ito ng task force, the national task force nito. I suggest that… Kasi alam mo, ganito 'yan, even in the United States, in other countries and all, kasi kinukumpara natin palagi sa Amerika eh. Iyan na ang sakit ng Pilipino, "Amerika-Amerika."

There's a rise of COVID cases all over. Hirap ang Amerika ngayon. Ang Europe is suffering from a… Maraming mas namatay, Turkey, maraming patay. Saudi Arabia, mas marami ang patay. Ito atin, hawa lang. Ang patay natin hindi masyado ganoon karami.

So, for the meantime, NCR and its surrounding areas will remain under a modified ECQ until September 7. Sabi ko nga sa inyo, kung maaari lang, ayaw kong mamolestya sa buhay ninyo and ayaw kong makialam. Eh problema 'yun ang sabi ng mga may alam sa itong mga pandemya. Usually the medical people, doctor, nurses, scientists, sila 'yung may alam nito eh. Wala naman tayong… But they are the ones who have prepared for this a long time ago. It's part of their study and it's part of their work almost everyday.

This will allow us more time to address the increasing bed occupancy --- puno-puno na eh --- resource utilization in the various hospitals and the treatment facilities as well as to ramp up our vaccination rollout in the various LGUs, mga local government units.

Let us continue to be safe from COVID and its variant by ganoon rin, continuing to observe our minimum public health standards: mask, hugas, iwas and please vaccinated as soon as your turn comes and avoid being complacent about protocols.

Alam mo, sabi ko sa inyo walang iba. Ang panlaban natin sa COVID ay ang bakuna. Mayroon tayong problema ngayon. Nag-mutate, may variants nag --- nag kanyang sarili, nag-iba ang anyo ng mga animal. Mayroon ng COVID D na hindi pa natin alam kung kaya ba natin itong sugpuin. Whether or not 'yung vaccines natin ngayon puwede dito sa mga mutants, mga variants.

Now ngayon, mayroon akong list of issues related sa Blue Ribbon hearing on 27 August [20]21 on why 42 billion was transferred from DOH to PS-DBM to procure the COVID-19 response.

Alam mo, when the pandemic started, we had nothing. We had no face mask, personal protective equipment, testing kits, nothing. And the same people criticizing today are the same people telling us last year that we were too slow and we're not prepared.

Sino bang prepared --- preparado nito? Amerika? Name a country that is prepared, mag-resign ako. Iyan ang taya ko. Name a country na preparado noong pumutok itong pandemya, itong hawaan, at mag-resign ako bilang Presidente.

Tayo, nabigla tayo. Ako, I remember I constituted right there and then 'yung task force kasi alam ko as President --- hindi lang kasi hindi ko kaya, wala talaga akong alam diyan. I cannot pretend to be somebody na, "Kaya ko 'to kay Presidente ako." Maka… Hello?

In order to quickly address the lack of supplies, the entire government worked together to find a way to procure all these supplies even when all countries in the world were doing the same. The emergency procurement process needed to be resorted to, to get what we needed quickly because people were dying. Ganoon po 'yun. It was for the protection. Ito na ngang mga protocols.

Eh alam ninyo, I remember, sabi ko nga, ako na nagsabi kay --- in a Cabinet meeting, nandito man lahat mga --- sabi ko kay ano, "Buy immediately. Never mind about bidding," sabi ko, "I'm sure there's a law somewhere which would allow you to buy these things without a bidding." I need to produce it and ang sabi ko, "Kayo ang maggagawa niyan."

The IATF, Task Force 'yan, and the NTF proposed that other agencies assist DOH in the procurement. Iyon nga, OCD and DBM-Procurement Service (PS). Bakit? Hindi nga nila kaya lahat. Hindi nila kaya magbal --- magbili ng mask pati itong equipment, sila pa ang --- maghanap sila.

Wala silang manpower. They would need other departments, other agencies, organs of government to really function. Kung sabihin mo ikaw lang ang departamento, you are not an island by yourself.

So sabi nila dito, hindi nga kaya ng DOH at that time kung DOH ang inasahan, hindi magagamit ang 42 billion. Hindi mabibili ang kailangan natin because they were too busy in the pandemic response and most of the people were afflicted with COVID-19.

Ang hinahanap nila --- 'yung hinaharap nila 'yung may sakit. Wala silang panahon magpunta doon sa palengke para magbili nitong mga 'to so nag-ano sila ng nagtulong. Kaya ito.

The process of emergency procurement is consistent with our existing laws such as RA 9184 and relevant GPPB issuances and other further support of RA 11469 or Bayanihan [to Heal as One] Act.

The price of PPE and other supplies are fair and reasonable because they were even cheaper with the old prices. Noong pumutok ito, mahal talaga kasi walang supply. 'Pag walang supply may agawan, ang seller magka-presyo siya, "Oh sinong…?" "Ako bibilhin ko 'yan." Awagan --- agawan na. So ganoon. Mahal pagka walang supply. Ngayon ang supply para --- ang mask ngayon dalawang piso na lang kasi may baha na ng supply because everybody is into it. Lahat ng kapitalista nakita nilang may pera, pumasok na.

At that time, itong si Michael Yang, nakita niya --- negosyante eh. Eh nakita niya na kailangan ito mas maraming pera. Kaya 'yung mga nakikita ninyo, ang partner niya puro korporasyon ng sa labas, korporasyon ng sa China, halos lahat. So 'yun ang nag-produce ng materials. Ganoon. Si Michael [Yang] ang pagador diyan. Siya ang nag-ano ng mga --- "Sige, mayroon doon negosyo, Pilipinas wala…"

So to the Senators, do not question who I appoint to the agencies of the executive branch. I am the sole appointing authority. In the same manner na sabi ninyo hindi ako makialam. Hindi ako nakikialam, sinasabi ko lang medyo naman bigyan ninyo 'yung tao ng ano, iba 'yung… Nakita mo 'yung unang investigation nila, sabi mo 'yung hindi na-utilize, may nakita kayo? Anong sabi ng COA? "There is no corruption, there is no money involved."

Hindi kayo nahiya niyan? Ngayon, you criticize me without mentioning ‘yang --- ‘yang first ano, investigation. Ngayon dito sa sabi ninyo maraming mali at may corruption. ‘Di tingnan natin. Eh nagbili, lowest bidding man kaya ‘to. So ang nagbili ‘yung mga lowest bid.

Ano bang reklamo ninyo? Kasi si Michael Yang daw. Eh negosyante ito, adre. Hindi naman ito sabihin mo na mag --- nagtatapon ito ng pera. May contact ito sa China na malalaking korporasyon at siya ang nagpagador sa --- made their entry here.

Ano bang…? Akala ko ba let us go to China and invite our --- the investors here? Ayon nag-invest nga pero sa panahon sa pandemya. What’s wrong with that? Sabihin ninyo ‘yung… Ngayon ganito, ‘yung bidding, ‘yung procurement na sabi ninyo mali, todohin ninyo ang imbestigasyon at kung may kulong, ikulong ninyo. Iyan ang sabi ko sa inyo. Hinahamon ko na kayo, ‘pag wala kayong makulong dito, wala kayo. Purnada talaga.

Itong procurement. Itong sa first part ‘yung sa unutilized, unspent, eh napahiya kayo. Oh tingnan ninyo. Tingnan ninyo, people of the Philippines, tingnan ninyo ang bisyo ng mga --- tingnan ninyo ang mga senador at tingnan ninyo nagsalita silang nagkyakya. Panfilo Lacson, Imee Marcos, I understand from where you come from, wala naman akong ano sa inyo, I never had any connection. Wala akong political…

Even the list, pagtakbo ko ng presidente, wala kayo. Totoo lang, wala tayong kakoneksyon sa ano. So bakit man ako…? May ginawa lang ako noon, ayaw ko because it… Ano bang pait sa Tagalog? Mapait, mapait sa… May ginawa ako para sa inyo, wala akong… Pasalamat kayo sabi ko, anong --- si --- you were asked --- thanking me to high heavens what did I say? Trabaho ko ‘yan. Trabaho ko ‘yan.

Ngayon, alam na ninyo ‘yan kung ano. But some date --- later, I will… Kay eleksyon na man kaya ito. Maaga eh, maaga ang banatan eh. So ‘yung iba may --- may tinatago, may lalabas na itong lahat. Kung labasan ng --- labasan lang naman, eh ‘di ilabas na natin lahat. Baka sabihin ng mga tao kayo lang ang marunong --- marunong to be honest. Really?

Tanungin ko si Panfilo Lacson, are you honest? Answer me truthfully, are you honest? Kay kung magsabi ka yes, sasagutin kita next program, may ipakita ako.

You do not have the ascendancy to question this executive prerogative. Of course, I will appoint people I know and trust, just like other presidents before me. Atty. Lao and Atty. [Dakpin?], who are my fraternal brothers, were members of my campaign team in 2016.

Before that, both have been assisting the Mayor’s Office with legal matters and concerns sa akin. Anong masama kung magbayad ako ng utang? Magtanong kayo, saan ba ito galing ang tao? Bakit kayo? Hindi kayo nagtulong sa mga taong nagkaroon ng utang na loob? Hindi kayo nagpuwesto ng mga tao noong nanalo ako --- nanalo kayo? Ako ganoon rin.

Eh itong mga fraternity brothers ko --- pero kung sabihin mong may nakuha, may nakita kayo, may nakita kayo na mali --- ipakulong ninyo. I do not --- I do not really care if they are my fraternal brothers. Wala sa usapan ‘yang magpuwesto ko sila na magnakaw. Ipakulong ninyo. Now, bilib ako sa inyo kung mapakulong ninyo.

At saka sa totoo lang, ‘yung sabihin ninyo, “Eh marami na akong napakulong.” Excuse me, kayo ang nag-ingay. But even without you, ‘yung COA, ‘yung flag nila, would reach the Ombudsman. It is the Ombudsman who will investigate, build a case, and file the case in

court with the prosecutors doing the job and the court --- Sandiganbayan in this case for government employees.

Hindi kayo ang nagpapakulong, kayo lang ang nagpaingay. Hindi trabaho ninyo ‘yung nagpapakulong. Wala kayong napakulong, puro ingay lang kayo. Trabaho ng prosecutor ‘yan, hindi inyo. Do not claim any --- *[Anong tawag nito?]* --- entitlement there.

When I was elected, they applied, of course, I would accept their applications. I know them and I trust them, and just like I trust all the other people appointed from Davao City. Can I appoint people from Davao City to high positions in the national government? This is what you are implying.

Ikaw Gordon, do you remember giving a statement? Sabi mo, “’Yan si Duterte probinsiyano kasi kaya kailangan ng ano military kasi ‘yan ang kilala lang niya ‘yung na-assign doon sa Mindanao. Eh probinsiyano ‘yan.” Eh ‘di probinsiyano ako, wala akong kilala. Kilala kita, pero wala akong kilala. So sinong kunin ko? Eh ‘di ‘yung mga tao galing sa probinsiya ko. Loko-loko ka pala eh.

Kung hindi ka… Sabi mo probinsiyano ako, eh ‘di ang kilala ko, sabi mo --- ‘yung pag-appoint, I think I appoint police or military. Sabi niya, “Kasi ‘yan si Duterte probinsiyano ‘yan eh.” Oh ngayon? Gusto mo ‘pag upo ko sa opisina ko mag-appoint ako lahat taga-Olongapo? At magtino ka nga Gordon. The Blue Ribbon Committee hearing and Senator Gordon. The problem in this inquiry is it reeks with malice. You have already passed judgment on the people you have called, appeared before the committee hearing.

You ask questions and you also answer. You would not even let the person answer kasi ikaw talkative. *[Garbled]* Nobody but nobody has given a complete answer diyan sa inyo. Napuputol eh. Statements which would have been exonerate them at the early stage, napuputol ninyo sa --- parang kayo na ang Diyos diyan na… Wala naman kayo.

Ulitin ko, you ask questions and you also answer. You would not even let the person answer. Lahat ng --- I’m addressing this to the people of the Philippines: Kayong lahat na dumaan sa Congress, remember them, remember Gordon, Lacson and… Remember them, they were the ones you --- they were the ones who humiliated you, they were the ones who robbed you of your dignity.

Kagaya ginawa nila nito ni Duque. Unspent palang karaming ano --- nandiyan ‘yung pera. Ngayon, kailan niya ginastos? Why is it…? P*****, u... Do not run the department for Duque. Hayaan mo siya. Bantayan lang ninyo ang resulta kung tama ba. For you to blabber there na hindi pa tapos ang trabaho, umpisa na kayo.

Kasi alam ninyo, sa totoo lang, kung hindi kayo mag-imbestiga, wala kayong trabaho. Magsiuwian lang kayo. Alam mo ang --- sige lang kayo kamot diyan sa tainga ninyo o sa ilong ninyo. Ganoon eh.

Why call a committee hearing in the first place if you already know the answers? So you could discredit the person and advance your political agenda. Iyan nga. Kayong dumaan lahat, lahat noon pa.

On the special risk allowance (SRA) of medical frontliners. Why is the SRA not distributed yet, particularly on the medical personnel of private hospitals? What is the government plan

to give promised benefits and allowances to the health workers? Would it be possible to give these allowances through payroll?

The Department of Budget --- this is the answer --- the Department of Budget and Management (DBM) released on August 25 a total list of [311.79 million] to the Department of Health to cover the payment of the special risk allowance of public and private health workers.

Guided by this Administrative Order No. 42 DBM-DOH, Joint Circular dated June 16, 2021, from [unclear] to public and private workers directly catering to COVID-19 patients and received an SRA not exceeding 5,000 per month, from December 20 to June 2021.

The grant of the COVID SRA shall be prorated based on the number of days that the public and the private health workers physically report for work in a month. The Department of Health shall facilitate the downloading of the funds to the DOH retained hospitals, treatment and rehabilitation centers, private hospitals and other COVID-19 facilities.

The DOH is now in the process of asking and discussing with legislative bodies if a liberal interpretation can be applied to the provision of the Bayanihan to Recover as One or Bayanihan 2, which grants SRA to health workers catering to or direct contact with COVID patients.

The --- kasi hindi ka basta-basta maggastos. Magbayad ka ng walang basis, mafa-flag ka na naman. The DOH hands are tied and could not give the SRA to all health workers because of the limitations of the law.

The Commission on Audit earlier flagged the release of certain bene --- health benefits to health workers, not specifically mentioned in the law. Kaya nga eh, magsige kayo sabi, “Bakit hindi ninyo bigyan ng SRA? Bakit gano’n, gano’n?” Hindi naman kayo nagbabasa, hindi naman kayo nagtatanong. All you have to do is --- is just a call away. Secretary Duque, bakit ba ito ganito? Why do you have to dance before the public?

Why is Philippine --- why is PhilHealth taking too long to pay hospitals or claims? According to PhilHealth Vice President for Corporate Affairs Shirley Domingo, health is --- PhilHealth is only delayed in reimbursing hospitals for COVID-19 related claims, which account for 15 percent of all claims and it is processing.

You know why? Alam mo, ‘yung chairman ng PhilHealth ngayon is a former NBI director. Para maunahan ko na, he is also a fraternity brother. Tinanong ko siya, pinatawag ko. Bakit mahina ka? Sabi niya, “Alam mo kasi ang trabaho na ito, sir, papel ito. Resibo ng mga medisina, resibo ng bayaran, or resibo ng admission, resibo ng pag-alis ng ospital --- pag-exit.” Sabi niya, “I am --- I have to be careful.” Sabi niya, “NBI ako, sir, eh. Eh talagang hindi ko --- I cannot --- I cannot move faster than what they --- how they want it to be, because I have to be very careful considering what happened to PhilHealth. Ayaw kong mangyari sa akin ‘yan.”

Si Ms. Domingo also said, she also noted that some of the delay in reimbursements can be attributed to the policy issues that are being decided on such the inclusions of drugs and medicines which have --- which some approval and certification.

Iyan nga pati ‘yung medisina na ano, whether or not it was really intended sa sakit na ‘yan. Sabi niya, “Hindi madali, sir. Puro papel ‘yan, bulto-bulto. Kulang ako ng tao. Even if you give me,” sabi niya, “50 persons to sort out these things, hindi pa rin.”

The agency’s process has also been affected by this pandemic and some of the employees needed to be confined or put in isolation following exposure to COVID-19. Iyan rin ang nangyari sa departamento ni --- ni Health. Kaya sila tinagalan eh hindi madali mag --- wala siyang tao, COVID, tinamaan lahat kaya skeletal force. Kaya sabi ko naman maawa naman kayo sa mga tao. Pati ‘yung ibang opisina na finilag (flag) ninyo, skeletal force lang. Lahat nagbabakasyon, palit-palit lang pero hindi ang tao na ano skeletal. Ibig sabihin, skeleton lang ang nagtatrabaho diyan dahil sa COVID.

Now, I would like to suggest a way of action. For the senators to just whatever they intend to do or whatever they plan to do, or whatever they want to investigate, kindly --- kindly consider the reduced manpower of the departments. Huwag ninyong apurahin kasi hindi ninyo maapura ‘yan. Mabuti sana kung tumutulong kayo diyan.

So you answer me then I will answer you again in a few days. Sagutin ko agad kayo kasi ang labas kasi niyan parang --- parang corruption, graft and corruption. Pati kami --- baka sabihin ng mga tao pati kami. Hindi puwede ‘yan. You cannot have your way na kayo lang. Sasagutin ko kayo nang sasagutin at magpo-produce kayo ng dokumento, I will produce also documents here. Bahala na ang tao makinig.

If you have something against me, file it. Nandiyan ang Ombudsman. And I would gladly face it. Pero kung wala, ‘di ako na ang magpo-produce kung gusto ninyo. If that is what you want. Do not --- do not treat my…

Alam mo, ganito ‘yan eh, you would create a crisis here. I don't know if it would be… ‘Pag ganyan ang bisyo ninyo, I will not allow any Cabinet member to go to Congress to testify. Gawain na ninyo kung gusto ninyo, kung anong gawain ninyo. Diyan ako mag-ano.

Kung ganoon ang treatment ninyo, sinabi ko na noon, that’s why I told the military also. Alam mo, sabihin mo diyan sa military ---itong military nakikinig ngayon --- ‘pag kayo binabastos ng ganoong klaseng questioning, tumindig kayo, sabihin ninyo, “Sir, umuwi na ako ng kampo.” Magsabi, “You are in contempt.” Sabihin mo, “Sige, sir, i-contempt mo ako. Bahala ka.” At mag-isip ako kung paano kita kunin.

Same here with my --- kung bastusin ninyo the way you are treating Duque and he cannot even answer --- he cannot even complete his answer without being interrupted, you stand up. If you kung mapuno ka na, you just stand up because ipa --- i-contempt ka nila, ikulong ka nila, maghanap ako ng paraan. Makukuha ko kayo. In 24 hours, I will extract you. Mahirap ‘yan, hindi naman tayo nag-ano, nagbabastusan na tayo eh. ‘Pag ‘yan ang gusto ninyo, eh ‘di ‘yan ang masunod.

Now, the report of --- the next to report is Secretary Duque. Hindi ito para sa mga senador, wala kayong pakialam diyan. You get out there. This is for the Filipino people.

SEC. DUQUE: Magandang gabi po, Mr. President; Senator Bong Go, Chair of the Committee on Health; ES Salvador Medialdea; my fellow Cabinet members; at higit po sa lahat, ang atin pong mga kababayan.

At sa ngalan po ng Department of Health at ng Inter-Agency Task Force, ako po ay malugod na magbibigay muli ng ating updates patungkol po sa COVID situation. Nasabi na po kanina ni Mr. President --- *[next slide]* --- ang akin pong report ay sasaklawan ang apat na aspeto. Ito pong COVID-19 situationer, maiksi lang po ito; pangalawa po 'yung biosurveillance updates, at patungkol po ito sa mga variants of concerns, ito po 'yung Alpha, Beta at saka 'yun pong nag --- lumalaking porsyento ng mga variants of concern na Delta; at ang pangatlo po, ang pinaka pangkalahatang ulat tungkol sa COVID-19 vaccination, 'yung detalye po nito ay si Secretary Galvez ang mag-uulat; at ang pinakahuli po ay ang updates on special risk allowance.

Batay po sa inyong kautusan, Mr. President, na maibigay na ang SRA sa mga maraming pribadong mga manggagawang pangkalusugan at ilan-ilan din po ang mga natitira sa pampublikong mga pasilidad.

[Next slide.]

Ito lang po gaya ng sinabi niyo, nagkaroon po tayo ng karagdagang 22,366 na bagong kaso as of today. Kaya ang ating pangkalahatang bilang ay 1,976,202. At ang aktibong mga kaso po ay umabot na sa 148,594, katumbas po nito ay pitong porsyento at 7.52 percent.

Samantalang sa atin pong mga naitala na mga aktibong kaso ay 98.35 percent ay asymptomatic, mild, and moderate. Samantalang ang severe and critical ay lumalabas na mga 1.66 percent lamang. So ito po ay mas mababa kaysa noong mga nakaraang dalawa, tatlong linggo na ang kabuuan severe to critical ay halos umaabot ng mga tatlo hanggang apat na porsyento.

Mapunta naman po tayo sa aspeto ng recoveries. Kung dito po makikita natin mayroon po tayong 90.79 percent, at ang bilang po nito ay 1,794,278. Samantalang ang atin pong case fatality rate o ang pumanaw sa loob ng lahat ng mga aktibong kaso mula noong nag-umpisa ang pandemya sa atin ay nasa 1.69 percent. Ito po ay bumaba ng bahagya kumpara po doon sa mga nakaraang linggo, at ang pangkalahatan po na atin mga COVID-19 pumanaw ay nasa 33,330.

Ngayon po, makikita natin sa may bandang kanan ang mga pangunahing rehiyon na nakapag-ambag ng matataas na kaso sa ating caseload: ang NCR, nasa 5,588; ang Region IV-A ang susunod sa 4,942; at ang Region III naman ay nasa 2,885. At ang top areas, mga pangunahing mga lugar na kung saan galing ang mga bagong kaso: ang Cavite ay nasa 1,922; samantalang ang Laguna naman ay nasa 1,405; sunod ang Bulacan sa 898.

So ito pong ating susunod na slide ay ang ulat patungkol naman po sa provision of the SRA per your directive, Mr. President.

So, as of August 27, we were able to download sa atin pong DOH Centers for Health Development ang halagang 311.79 million na binigay po ng DBM para mapondohan ang special risk allowance. Ang 237.28 million na SRA ay naipamahagi na po sa mga LGUs at ang mga pribadong mga ospital, as of August 30.

Sa ngayon po mayroon pang natitira na 74.5 million SRA, handa na po na ipamahagi sa mga natitirang LGUs at ang mga pribadong mga ospital. Nagpapasalamat po ang DOH sa inyo, Mr. President, at sa DBM dahil sa mabilis nilang pagtugon sa atin pong batch 1 request, ito pong 311 million ay na --- para po sa ating 20,208 health workers.

At maagap din ang DBM sa kanila pong pagtugon sa mga susunod na requests para mapondohan ang karagdagang SRA para po sa mga healthcare workers. At ang atin pong pagdiriwang ngayon ng heroes --- National Heroes' Day, bigyan natin ng parangal po at pasasalamat ng taos-puso ang atin pong mga manggagawang pangkalusugan na walang sawang tumutugon sa panahon ng pandemya at sa mga pangangailangan ng ating mga kapwang Pilipino.

So mabuhay po ang lahat po ng ating mga manggagawang pangkalusugan.

Lastly --- thank you, sir.

PRESIDENT DUTERTE: Thank you, Secretary Duque. Singit lang ako nito ha, because always, we do not have the luxury of time. So in the subsequent programs, may I request everybody just to limit your report to 30 minutes. Ang i --- you just focus on the money ng gobyerno. How it was spent, magkano ang na-budget. Iyon lang man ang ano ng tao, never mind about the nuances of other. Ito lang ano, ito lang pera, zero in on ito, ito 'yung pera, ang project ko ganito ang nagastos ko, gano'n, para diretso na.

Huwag na 'yung iba kasi 'yung other matters need not really be discussed here. The next is Secretary Galvez, alam niya ang fluctuations ng presyo at 'yung the supply, fluctuations ng presyo, 'yung supply ng COVID hanggang ngayon. Alam niya na noon naghahanap tayo and you know the pricing, it is an international practice, hindi natin maiwasan 'yan.

So, Secretary Galvez can explain it better.

SEC. GALVEZ: Mr. President; Senator Bong Go; Sir ES Bingbong Medialdea; my fellow Cabinet members; sa atin pong mga kababayan, magandang gabi po.

Totoo po 'yung sinasabi po ng ating DOH Secretary na talaga --- at saka po nung ano, ng ating PS-DBM, na noong panahon po nung ano talagang nagkukumahog po tayo, Mr. President, na gusto niyong mag-produce tayo immediately ng PPE, talagang ano po, talagang wala po kaming makuha sa local ano, sir, sa local production.

And then talagang ginawa po namin, naghanap po kami ng mga suporta sa ating mga diplomatic ano, diplomatic arrangement. At nakita po namin talaga po, Mr. President, sa China lang po tayo makakakuha talaga ng ano, ng mababang presyo at magandang quality ng ano, ng PPE.

So noong panahon po na 'yun, Mr. President, 'yung 100 ano, 1,100 --- 1,700 po napakababa po ng ano, ng panahon po na 'yun as compared 'yung ano, 'yung talagang nakita po namin 'yung pricing list na pinakita niyo po na talagang 'yung pricing list ng ano, ng previous ano, previous government na 3,800 po ang isang PPE.

At 'yung ano, 'yung gin --- 'yung binili po natin, Mr. President, tuwang-tuwa 'yung taga-PGH nung binigyan po natin sila kasi napakagandang quality at saka mayroon pong safety sealed. Ang ibang ano po, ang ibang PPE po wala pong safety sealed, ibig sabihin, 'yung mga tahi walang nakalagay na ano, na mga sealed at nabubutasan po tayo. Noong nagbili po tayo ng PPE, Mr. President, na talagang ano po, 37 po ang namamatay na doktor po noon kaya po nag-ano po nagmadali po kami. So 'yung PS-DBM po ang nakapagbigay po ng ano, ng supply po na 'yun, Mr. President.

So ako po ay talagang humahanga po sa ano, sa PS-DBM that time dahil kasi within ano, within one week na-produce po namin ‘yun, Mr. President. At saka po ang DOH, ang lahat po ng mga ano, ng mga tauhan po napakaano po nila.

Sir, ‘yung ano po, ‘yung aking report po ngayon dalawang item lang po ‘yun. Una, ‘yung ano po, ‘yung sa ating vaccine tracker. At saka po ‘yung --- ‘yung pinagagawa niyo po sa akin, kasi ngayon po National Heroes’ Day, ‘yung pinagagawa niyo po sa akin na memorial wall para sa ating mga healthcare workers. Iyong pinapaano po natin, nag-survey po kami doon po sa Libingan ng mga Bayani, ire-report ko na rin po sa inyo po ngayon, Mr. President.

Sir, sa vaccine tracker po natin, ito po ang ating current ano po natin na 48.8 total vaccines that arrived. Mayroon po tayong darating po bukas, Mr. President, galing po sa China, ‘yung Sinovac, another 3 million. At ‘yun po natutuwa po tayo na ang China talaga ang very steady ang supply. At ipakikita ko mamaya po, sir, ‘yung mga supply po na manggagaling po sa Sinovac at saka sa ano.

PRESIDENT DUTERTE: Binili ito?

SEC. GALVEZ: Yes, sir, bili po ito. One ship lang po at talagang 3 million ang in bulk kasi ito po ibibigay po natin ‘to sa mga probinsiya lalo na po sa Cavite, lalo na po doon sa Laguna, at saka ‘yung mga tinatamaan na malalaki.

Ang ano po, ang Metro Manila baka ang ibibigay lang natin kaunti lang, pang-second dose nila. Ito po ‘yung pangako po natin na i-shift na po natin sa ano, ang focus natin sa mga LGU, sa mga probinsiya po ngayon po, Mr. President.

So sa ngayon po, ang atin pong nakuha po is 48.8 million. Ang atin pong total vaccine na na-secure po is 187 [million]. So mayroon pa po tayong inaasahan na mga more or less 137 million at ‘yun po ay dadating sa this coming September, October, November, December.

So sa ngayon po mayroon na po tayong 33 --- 33.1 million na total vaccine administered at 19.3 na received first dose, at 13.7 na received complete dose. So ito po it comprises ‘yung ano po, ‘yung fully vaccinated, it comprises 17.87 --- 70 percent ng population. At saka ‘yung total population is only 12.51. Iyong sinasabi nga po ni Sec. Duque na ‘yung ano po, ‘yung Metro Manila is 45 percent na po na vaccinated po, fully vaccinated based on our data.

[Next slide, please.]

Sir, ito na po ang mga doses na darating po this coming September and October. So sa Sinovac po, sir, ang ginawa po namin we are --- we have contracted already 10 million. Pero sinasabi namin kung puwede mai-frontload another 2 million, kasi kailangang-kailangan po natin sa ating mga probinsiya para makadami po tayo.

So sa Pfizer po mga 5 million ang darating; Moderna, 2 million; AstraZeneca ito po binili po ng ano, ng Go Negosyo at saka mga private sector natin, 1 million; and Sputnik, we are allocating for Sputnik Light na 1 million; and donation and other countries will be coming in; and then also from COVAX, 3 million; for a total of [25] million doses.

Sa October po, another 10 million --- 10 million po tayo Sinovac at dito po inaasahan po natin lalaki po ang ano po ng Pfizer and also Moderna. And also most likely, sir, mayroon pa pong donation sa other countries na another 1.5 and another sa COVAX na [3] million.

Ito po ang sinasabi po ni ano, ni ano, ni Secretary Dominguez na magkakaroon po tayo ng more or less 42 million sa dalawang buwan po ng September and October.

[Next slide, please.]

Sir, ito po 'yung ano, 'yung data ng PGH. Ito po 'yung tinatanong ninyo po kanina na gaano ka ano kalakas ang Delta? Ito po ang data ng PGH sa all in all na 280 na COVID patients na-administer ng PGH.

Kung makikita niyo po, 199 po ang unvaccinated at ito po 'yung ano 'yung tinatawag nating --- ito 'yung unvaccinated. Ito po 'yung partially vaccinated, at ito po 'yung fully vaccinated.

Out of this, ito po 'yung mga critical patients: 66 ang critical patient pero tatatlo lang po ang ano ang vaccinated at ang single vaccination is 1, 2, 3, 4 --- mga pito po; and then 'yung other are unvaccinated.

Ito po ang magandang report ng ano, ng UP-PGH na sa lahat ng ano, with complete vaccination, wala pong critically intubated. Meaning, dito po sa critically intubated, ito'y may life support, wala po na fully vaccinated.

At ang report din po ng St. Luke's karamihan po mild po ang mga ano, ang mga tinatawag nating mga fully vaccinated. At ganoon din po ang mga report ng mga ibang ospital. At sa ngayon nakikita po natin, may mga breakthrough po tayo, Mr. President. Pero ito po, sinasabi nga po ni Dr. Gap Legaspi na really vaccine works.

Ito po karamihan po ng vaccine natin dito po ginamit dito po ay Sinovac at saka po 'yung AstraZeneca. And may mga ibang ano, may mga ibang --- mga ibang doktor at saka sabi natin na nagbibigay ng mga seminar na mga anti-vaxxer at saka ang sinasabi pa ho nila na ang ano po, ang Sinovac at saka 'yung mabababa ang efficacy ay hindi po effective. Dito po nakikita po natin na talagang all vaccine works against severe --- severe ano, severe cases and also hospitalization.

[Next slide, please.]

Sir, binisita po namin 'yung ano, 'yung Libingan ng mga Bayani para sa ating proposed frontliners memorial wall. Iyong proposed memorial po, ito po 'yung tinatawag na 'yung Libingan Rd. Ito po 'yung papunta po ng ano, ng sa ano, ito po 'yung papunta sa St. Michael sa HPA, ito po 'yung Libingan Rd., papunta po doon sa main road ng ano, ng Army gym.

Ang proposed location po ay dito po sa may bukana ng entrance. Ito po 'yung pinakatinatawag na memorial circle at ito po 'yung --- nandito po 'yung ano natin, 'yung tinatawag na Tomb of Unknown Soldier, nandito po. So ang location po ay dito, 'yung proposed location. Kung makikita po natin dito, ito po 'yung aerial ano po, ito po 'yung pinaka parang malaking tore po doon sa entrance ng Libingan ng mga Bayani. Ito po 'yung parang proposed site. Kung palalapitan po natin, ito po 'yun. Ito 'yung Bataan Heroes ano, Heroes

Memorial, dito po ‘yung national --- future national artists. So maganda rin po dahil kasi nandito po ‘yung ating proposed site.

[Next slide, please.]

Sir, ito po ‘yung parang ginawang initial design ng BCDA at saka po ng mga ibang artists. At dito po titingnan pa rin po namin dahil kasi magkakaroon po kami ng inspection ng mga artists ng mga ano po natin na pupuwedeng mag-design o redesign. Ito po ‘yung initial design po nila.

At ang maganda po dito ay puwede po tayong gumawa ng ano, ‘yung… *[Please one slide ano, one slide up, ‘yung kanina.]* Ito po, sir, ito po, ito pong area na ‘to, ito po puwede nating gawan po ng tinatawag na memorabilia or wall. Ito po ‘yung tinatawag nating puwede nating gumawa ‘yung istorya kung ano ang nangyari noong 2000 hanggang 2021.

So makakagawa po tayo ng tinatawag na ano, na tinatawag na war ---- parang COVID memorial. Nandoon po ‘yung mga artistic design ng mga nurses, doctors, mga hospital na mga involved doon sa area po na ‘to.

Ito po ‘yung ano parang tinatawag nating parang puwedeng maging concave na area na puwede pa po tayong magpatayo ng tinatawag nating ano, ‘yung --- ‘yung parang wall na nandoon din po ‘yung mga pangalan, naka-inscribe, ‘yung mga pangalan ng mga namatay na mga doktor doon po.

PRESIDENT DUTERTE: Saan doon?

SEC. GALVEZ: Sir, ito po, ito po, ito po ‘yung pinakaharap niya. Ito po puwede tayong gumawa ng parang wall, nandito po ‘yung marble na wall, puwede rin pong mag-design ng ano, ng tinatawag natin na ‘yung mga mukha ng mga tao na parang artist ano po siya, ‘yung tinatawag nating ano, ‘yung --- ‘yung wall memorial or ‘yung tinatawag memorabilia.

Nandoon po ‘yung ano, ‘yung mga puwede painting siya or puwede siya ‘yung tinatawag na ano po *[Sec. Duque: Mural.]* murals. Murals po, Mr. President. Iyong mural na ‘yun it will tell a story about what happened and about the heroism of our doctors and nurses, and our personnel.

So dito po ang tinatawag po natin niyan, gagawan po natin, at saka magkakaroon po tayo ng tinatawag na pylon. Iyong ginawa po natin sa Marawi na mayroong artistic ano siya, na tower, na makikita po ‘yun na nandoon po ‘yung mga pictures ng mga ano, at saka sculptors ng mga ano po, ng mga ano po natin, ng mga nurses and doctors, and other ano, other ano po. Iyon na ‘yung makikita natin, ‘yung faces of the COVID-19 will be remembered as inscribed doon sa ano, sir, sa ano na ‘yun po, sir. So iyon po ang ina-ano po namin at we will involve BCDA and also DPWH, and we will make it soonest possible time parang ginagawa namin sa modular hospital. We will do it, maybe 41 days or more or less two months or even ano less than three months. So before ano po, before --- Mr. President, before December po tatapusin po namin po ito.

PRESIDENT DUTERTE: Okay, that’s good.

SEC. GALVEZ: Ah ‘yun lang po, Mr. President. At para po sa ating mga ano po, mga ating mga healthcare workers, ito po ang magiging parang ano po natin, dedication po natin sa kanilang heroism. Maraming salamat po.

PRESIDENT DUTERTE: Okay. Thank you. It’s --- I don’t know if I have the correct time, it’s 12:30, we better call it a day.

Next time, basta i-zero in ang ano inyo lang, again, make a report about the funds of your agency or department kung saan nagpunta at ano ang resulta.

Whether it’s ongoing or the result is there, para makita ng tao. Iyan lang naman gusto nilang malaman, saan ‘yung pera nila. So ‘yan ang… Para rin sa mga senador.

Pero ako, ulit, iyong paupuin mo ang tao diyan ng seven hours na --- buti sila, makaupo sila eh, makapasyal-pasyal. Minsan mag-uwi pa, magtanong lang ng ilang oras. Pero ‘yung tao na gini-grill nila, nakaupo diyan mga seven hours, sobra ng… You are getting out of bounds na. Be reasonable and also respect the needs of a human being. Paupuin mo ng seven hours na i-grill mo, I think, malilito talaga, mawala sa kaikot-ikot ninyong tanong. Kasi ito si Gordon, abugado, eh ‘yung kanya cross-examination pero ‘yung cross-examination niya siya ang magsagot and siya rin ang maghusga kung mali ba itong tao.

Alam mo, totoo lang hindi naman --- magalit siya kung magalit na wala akong pakialam sa iyo. Pero ang Pilipino tingnan ninyo ang Pilipino, every time i-flash sa TV na may hearing, siya lang mag-isa, dahan-dahan mag-alis ‘yun.

Alam mo ba --- hindi mo ba nahalata ‘yan? There’s something wrong with this guy. Hindi niya nahalata na he’s talking too much. Tapos pa may ano pa siya, ‘yung para-pararap niya na English. Eh mabuti ka kasi siguro may ancestry mo, may lineage ka ng Amerikano. Kami dito probinsiyano, so ang English naka --- medyo ano, barya lang.

But, anyway, for as long as we are understood by the Filipino people, for as long as we are able to explain where the money of the people napunta, maligaya na ako. Magustuhan mo man o hindi, ‘yan ang totoo kasi wala naman kaming obligasyon. There is no obligation on us to lie. So if I would be --- wala, wala kaming ano na magsinungaling.

Kaya dito na lang kayo. Kung maniwala kayo sa kanila, sige doon kayo. Kung maniwala kayo sa amin, eh ‘di mas mabuti, makinig kayo tutal ini-explain na ng mga secretaries saan ‘yung pera pumunta.

Alas dose na, kailangan na kami umuwi kasi hinihintay na kami ng --- hinihintay na, uwi na bahay.

Salamat. Until the next hearing. *[applause]*

--- END ---